

Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!**1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé!**

- a) ____ Leonidász, spártai király győzelme után a hálás Athén emléktáblát állított Thermopülaiban.
- b) ____ A hoplita falanx 8-16 sor mély és 1-2 km hosszú zárt alakzat volt.
- c) ____ Nagy Sándor idején bontakozott ki a hellenisztikus kultúra, e kor jeles alkotása a Laokoón-szoborcsoport.
- d) ____ A római censorok fő feladata volt a rendfenntartás és szórakoztató játékok rendezése.
- e) ____ Pompeius, Caesar és Lepidus titkos szövetségének (Kr.e. 60) célja a senatus hatalmának meggyengítése.
- f) ____ A római amphiteatrumot a Flavius császárok építették. Közkeletű nevét a mellette emelt hatalmas szoborról kapta.
- g) ____ Platón államelmélete szerint az ideális állam vezetői a katonák.
- h) ____ Sulla proscriptió („halállista, feketelista”) listája tartalmazta kivégzendő politikai ellenfeleinek nevét.
- i) ____ A niceai zsinat engedélyezte az egész birodalom területén a kereszténység gyakorlását.
- j) ____ Az arabokat Martell Károly állította meg Vichyben 732-ben.
- k) ____ Könyves Kálmánt a Képes Krónikában fennmaradt leírás előnytelen külsejűnek (félszemű, sánta, hebegő, borzas) mutatja be, míg Rogerius a szent királyok közé sorolja.
- l) ____ A magyar rendek jogaik alapidokumentumának az Aranybullát tekintették, amit 1351-ben erősített meg az uralkodó, s ennek a betartására a király esküt tett.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
.../12	

2. KAKUKKTOJÁS**Húzza alá a sorba nem illő elemet! Indokolja röviden választását!**

- a) Napi ötszöri ima, gyónás, a Ramadan havi böjt betartása
Indoklás: _____
- b) I. (Madarász) Henrik, I.(Nagy) Ottó, Bulcsú
Indoklás: _____
- c) Kereszttség, egyházi rend, úrvacsora _____
Indoklás: _____
- d) domonkosok, ferencesek, pálosok _____
Indoklás: _____

a2	b2
c2	d2
.../8	

3. Írja soronként a közös jellemzőt az adatok utáni vonalra!

- a) Nyék, Jenő, Keszi _____
- b) Vecelin, Pázmány, Hont _____
- c) Egésztelkes, telkes, zsellér _____
- d) Ozorai Pipo, Tallóci Matkó, Stiboroci (Stiborci) Stibor _____

a	b
c	d
.../4	

4. Írja a forrásrészlet, törvény szerzőjének nevét a megadott listából az idézet utáni vonalra!

Brodarics István, Szulejmán, Kálti Márk, Werbőczy István, Nagy Lajos, Augustus, Thuróczy János, Suetonius, Könyves Kálmán

- a) „...Caesar ...kiegészítette a senatust, patríciusi rangra emelt egyeseket...” _____
- b) „Ha valaki négylábú állatot vagy ennek megfelelő dolgot, avagy húsz dénár értékű ruhát lop, mint tolvajt ítéljék el...” _____
- c) „...mind az országunk határai között lakó valódi nemesek, mind pedig azok, akik országunk határain belül fekvő hercegi tartományokban élnek, egy és ugyanazon szabadságot élvezzék.” _____
- d) „Elérkezett a félelmetes ostromhoz a beszercei gróf úr [Hunyadi], eme virtusra és vitézségre termett férfiú. Csekély számú zsoldosa volt csak a nagy ellenséggel szemben. Magyarországbeli keresztet viselő számos népek is verődtek össze Kapisztrán János fráter alatt, hogy harcoljanak Krisztus nevéért.....[Hunyadi János] végül hajókat szedett össze, megrakta keresztes népségből való fegyveresekkel, leküldte a Duna folyón az ellenséges hajókkal szemben.” _____
- e) „Bár a király serege...erősen megzavarodott, s futásnak eredt.. a sereg nagy része ...a mocsarak mellett elterülő völgybe ereszkedett, míg a többiek vitézül küzdöttek tovább az ágyuk előtt.. Mikor azok, akik a völgybe húzódtak, visszatértek s harcolni kezdtek, az ágyúzás és a füst annyira elviselhetetlenné vált, hogy a sereg nagy része futásnak eredt.....Mikor az ellenség futásunkat látta, azt hitte, ez csak cselből történik, ezért, vagy talán mert a harc kifárasztotta őket, sokáig csatarendben maradtak, s az éjsötétjének leszállta előtt tartózkodtak az üldözéstől.” _____
- f) **Húzza alá azt a földrajzi nevet, ahol a d) pontban leírt csata zajlott!**
Drégely, Rigómező, Mohács, Nándorfehérvár, Buda, Galambóc

a	b
c	d
e	f
.../6	

5. Húzza alá azt az eseményt, amelyik előbb történt!

- a) Végleges szakadás a görög (keleti) és a római egyház között vagy Szent István megkoronázása
- b) I. István, Imre, Gellért szentté avatása vagy A Magna Charta kiadása
- c) Az Aranybulla kiadása Magyarországon vagy A tatárok bevették Kijevet, szétzúzták a kijevi orosz államot
- d) A német aranybulla kiadása vagy A pécsi egyetem alapítása
- e) Luxemburgi Zsigmond kiadja városi dekrétumát. Elrendelte az egységes mértékrendszer bevezetését. vagy Zsigmond és szövetségesei Lipanynál győztek a husziták fölött.

a	b
c	d
e	
.../5	

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY - 10. évfolyam

6. Írja annak a történelmi személyiségnek a nevét a jellemzés előtti vonalra, akire a megállapítások jellemzőek!

- a) _____ Taksony fia, 972-ben lett fejedelem. Követeket küldött I. Ottóhoz Quedlinburgba.
- b) _____ Károly Róbert tárnokmestere. Kidolgozta az új pénzügyi, gazdasági reformot, aminek következtében értékálló pénzt is verethettek. Bolognában Bibliát készített, melyet róla neveztek el.
- c) _____ Az 1430-as években erdélyi püspök. A huszitizmus terjedése ellen Marchiai Jakabot hívta be egyházmegyéjébe. Ellenezte a jobbágyok szabad költözését. A tizedek terén támasztott igazságtalan követelése és kegyetlen behajtási módja 1437-ben Erdélyben és a Tiszántúlon parasztfelkelést robbantott ki.
- d) _____ Királyi jegyző, Hunyadi János titkára, váradi püspök, esztergomi érsek, bíboros. A Mátyás elleni összeesküvés vezetője.

a	b
c	d
.../4	

7. Válaszoljon a térképvázlat és saját ismeretei alapján az alábbi kérdésekre!

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	
.../11	

Károly Róbert melyik rendelkezése ösztönözte a földesúri birtokokon is a bányák megnyitását?

a) _____

Melyek voltak a legfontosabb ásványkincseink?

b) _____

Az ország mely területein található a legfontosabb bányák?

c) _____ d) _____

Honnan telepített be bányászokat?

e) _____

Nevezzen meg két helyszínt, ahol só bányásztak!

f) _____

Melyik monopólium biztosította a király számára a legnagyobb hasznot?

g) _____

Hogyan hatott a térképen ábrázolt folyamat Magyarország településszerkezetére?

h) _____

Sorolja föl a Károly Róbert pénzreformja után használt pénznemeket!

i) _____ j) _____

Megnőtt a kereskedelmi forgalom is. Milyen haszna származott ebből a királynak?

k) _____

8. Hibás információkat tartalmaz az alábbi szöveg. Írja be a táblázatba a hibás részeket és a javított változatokat! (6 pont)

A Zsigmond-korban nagy hangsúlyt kaptak a lovagi életvitelt szolgáló építkezések. Budán 1424-ben már felépült a Szép Palota ünnepélyes fogadások számára. Egyházi építkezésekre is sor került; Szebenben (Szent Erzsébet-templom), Nagybányán, Sopronban, Eperjesen...A korabeli ostyatábla-képfestészet legszebb darabja a garamszentbenediki kálvária néven ismert oltárkép. A kor tudományos életében fontos az 1395-ben alapított nagyszombati egyetem. A korabeli könyvkultúra szép emléke a népszerű itáliai Bonfininek a Zsigmond számára készített Legenda Argentuma (Aranylegenda)

	Hibás szöveg	Javítás
a)		
b)		
c)		
d)		
e)		
f)		

a	b
c	d
e	f
.../6	

9. Nevezze meg a képen látható templomot és a korstílusát!

a) A templom neve:

b) Korstílus:

a	b
c	d
e	
.../5	

Soroljon föl két hasonló stílusú magyarországi templomot!

c) _____

d) _____

Egészítse ki a mondatot!

e) Esztergomban található a kor neves reneszánsz alkotása, a _____ - kápolna.

² A kép forrása: A Nemzeti Tankönyvkiadó által kiadott CD melléklet a 10. évfolyam történelemkönyvéhez

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY - 10. évfolyam

10. PUSZTÁSODÁS

A Mátyás- és Jagelló-korban a jobbágytelkek 60 %-a található pusztán. A Garai család birtokain az 1478-as összeírás szerint a telkek 62,6 %-a található pusztán.³

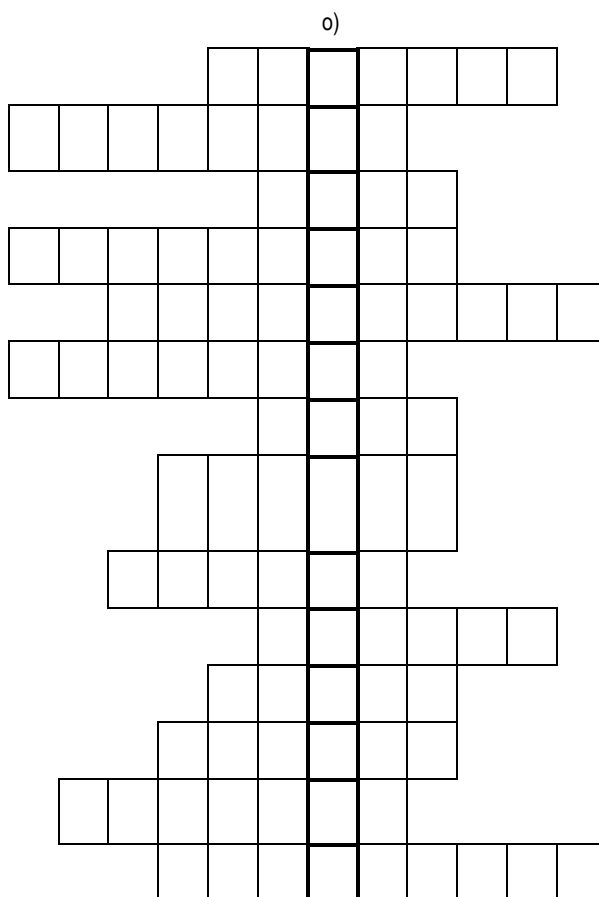
Miért következik be ez a folyamat? Sorolja föl, milyen okai vannak a pusztásodásnak Magyarországon a XIV-XV. században? (a-f)

a	b
c	d
e	f
.../6	

REJTVÉNY

11.A) Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

- a) A 3 nemzet uniója itt születik meg (1347).
- b) 1396-ban Luxemburgi Zsigmond itt veszít csatát I. Bajazid hadaival szemben.
- c) Hadisten neve a római mitológiában.
- d) Római tartomány.
- e) III. Béla által az oklevelek kiadására létrehozott hivatal.
- f) Radikális huszita irányzat.
- g) 1241-ben a magyarok itt szenvedtek vereséget a tatároktól.
- h) Újlatin nyelven beszélnek ezekben a városokban (pl. Trau, Zára) I. László és Könyves Kálmán is meghódította ezt a területet.
- i) Timur Lenk 1402-ben itt arat győzelmet.
- j) Nagy Lajos leánya, Lengyelország királynője.
- k) Római hadsereg szervezeti egysége.
- l) Görög városállam
- m) Korstílus. Egyik jellemzője a csúcsíves boltozatok alkalmazása.
- n) Hunyadi János tisztsége az uralkodó kiskorúsága idején.

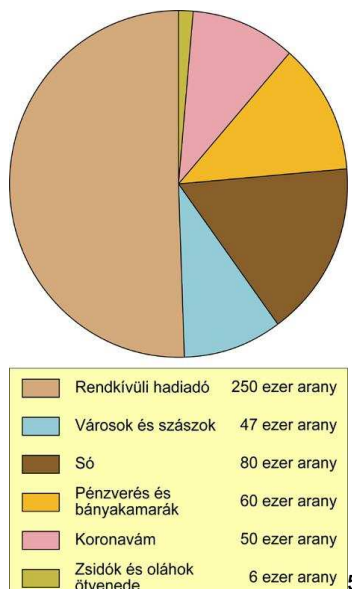
a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	r
s	
.../19	

11.B) Magyarázza meg röviden a függőleges oszlopban található történelmi fogalmat! (p-s)

³ Az adatot Kubinyi András közölte.

12. Esszé: A mellékelt források és saját ismeretei alapján mutassa be Magyarország XV. századi gazdaságát! Válaszában térjen ki a királyi bevételek alakulására is!

„Nem elhanyagolható a kincstári bevételek sorában az ún. harmincad, a bel-és külkereskedelmi forgalomra kirótt értékvám (Mária és Zsigmond idejében)..... 1454-ben a kincstár jövedelméből 218 ezer forintot lehetett remélni. Zsigmond jövedelmét többre kell taksálnunk, legkevesebb 300 ezer aranyforintra.”⁴

„Mátyás nagyobb bevételekkel büszkélkedhetett, bár az évi egymillió forint csak legendának tekinthető. Eleinte szűkösen jutott mindenre. 1467-ben ezért reformot hajtott végre. Többen királyi engedélyre hivatkozva nem fizették a harmincadot, köztük olyan gazdag város polgárai, mint Kassa. Mátyás átkeresztelte a vámot, amit ezen túl koronavámnak hívtak. Ám az intézkedés nagyobb horderejű volt, mint egy keresztelő. Ugyanis ettől kezdve az áruk értékének az 5 %-át kellett fizetni... [Mátyás] a 70-es és a 80-as években évente 620-630 ezer aranyra számíthatott. Szerencsés esetben egy-egy esztendőben 900 ezer forinttal gazdálkodott. Az átlagos jövedelmek több mint 60 %-át a jobbágyság teremtette elő.”⁶

	a	b
	c	d
	e	f
	g	h
	i	j
	k	l
	m	n
	.../14	

⁴ Engel Pál-Kristó Gyula - Kubinyi András: Magyarország története. Bp. Osiris, 2001.150.p.

⁵ A kép forrása: A Nemzeti Tankönyvkiadó által kiadott CD melléklet a 10. évfolyamos történelemkönyvéhez

⁶ Draskóczy István: A tizenötödik század története. Bp. Pannonica, 2000. 166.p.

SAVARIA ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY - 10. évfolyam

[illegible]

Javító tanár neve:.....

Elért pontszám: / 100 pont